

Het
Grote
Boek
met
Klassieke
Sprookjes

Voorwoord

Sinds mensenheugenis hebben verhalen de mensheid vergezeld als een vuur dat in het hart van de nacht brandt. Geslachten na geslachten hebben zich eromheen geschaard: nieuwsgierige kinderen, vermoeide reizigers, grijsaards die aan hun jeugd terugdachten, en families die een ogenblik van verwondering wilden delen. Nog voordat boeken bestonden – nog voordat steden bestonden – gingen verhalen van mond tot mond als een levende schat, steeds veranderend en toch eeuwig.

Dit boek is uit diezelfde geest geboren. Het brengt enkele van de meest kenmerkende vertellingen uit de Europese en Slavische traditie bijeen, verhalen die grenzen, talen en eeuwen hebben overschreden zonder hun kracht te verliezen. Op deze bladzijden leven met sneeuw bedekte kastelen, heksen die in diepe wouden huizen, betoverde prinses, moedige jonge vrouwen en magische wezens die het menselijk hart op de proef stellen.

Elk verhaal is hier herschreven in heldere, harmonieuze taal, trouw aan de klassieke toon, zodat de hedendaagse lezer ze kan beleven met dezelfde ontroering die degenen voelden die ze voor het eerst hoorden. Het zijn niet louter kinderverhalen: het zijn metaforen van het lot, waarschuwingen voor gevaar of list, vieringen van moed, goedheid en hoop.

Vasilisa de Schone, Baba Jaga, Repelsteeltje, de drie bokken Gruff, Assepoester, de kleine zeemeermin, de kikkerkoning en vele andere vertellingen vormen samen dit kleine universum van wonderen. Elk op zijn eigen wijze bewaart een geheim, een les of een vonk van toverkracht die ons uitnodigt te dromen.

Moge dit boek je stille avonden vergezellen, je verbeelding wekken en het oude ritueel van het verhalen vertellen levend houden. Zolang er iemand is die bereid is naar een verhaal te luisteren, blijft de wereld een plek waar het onmogelijke werkelijkheid kan worden.

Inhoudsopgave

Assepoester.....	5
De nieuwe kleren van de keizer	14
Vasilisa de Schone	18
Roodkapje	29
Repelsteeltje	35
Baba Jaga	39
De kleine zeemeermin	45
Jaap en de bonenstaak	72
De drie bokken Gruff	76
Hans en Grietje	79
De kikkerkoning	89
Oost van de zon en west van de maan	94

Assepoester

Er was eens een vrouw die met een rijk man was getrouwd. Toen zij ernstig ziek werd en voelde dat haar einde naderde, riep zij haar enige dochter bij zich aan het ziekbed en zei:

„Mijn kind, blijf altijd goed en vroom, dan zal God je nooit verlaten. Ik zal vanuit de hemel over je waken en je mijn nabijheid laten voelen, altijd.”

Met die woorden sloot zij haar ogen en stierf.

Het meisje bezocht iedere dag het graf van haar moeder, hilde er en bad, en zo groeide zij op tot een zachtmoedig en goedhartig wezen. Toen de winter kwam lag het graf verborgen onder een deken van sneeuw; toen de lente die deed smelten, nam haar vader een nieuwe vrouw.

Deze tweede echtgenote bracht twee dochters mee – mooi van gezicht en blank van huid, maar wreed en vals van hart. Voor het arme weesmeisje braken zware dagen aan.

„Moet dat domme ding bij ons in de kamer zitten?” zeiden de stiefzusters. „Als zij brood wil eten, moet zij het verdienen. Naar de keuken met haar!”

Zij ontnamen haar de mooie kleren, trokken haar een armoedig grijs jakje aan en gaven haar houten klompen.

„Kijk nu eens naar de trotse prinses!” spotten zij, terwijl zij haar naar de keuken duwden.

Daar werkte zij van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat – water halen, vuur aanmaken, maaltijden bereiden, kleren wassen – terwijl de stiefzusters elke vernedering bedachten die zij maar konden verzinnen. Zij strooiden erwten en linzen in de as, zodat zij urenlang moest zitten zoeken. 's Avonds, doodmoe, had Assepoester geen bed; zij sliep op de haard tussen de sintels. En omdat zij altijd stoffig en vuil was, noemden zij haar Assepoester.

Op een dag maakte de vader zich gereed om naar de jaarmarkt te gaan en vroeg zijn stiefdochters wat hij voor hen mee moest brengen.

„Mooie japonnen,” zei de ene.

„Parelkettingen en juwelen,” zei de andere.

„En jij, Assepoester?” vroeg hij.

„Vader, breek alstublieft de eerste tak af die uw hoed raakt als u terugkomt, en breng die aan mij.”

Voor zijn stiefdochters kocht hij prachtige gewaden en kostbare stenen. Op de terugweg, terwijl hij door een dicht bosje reed, stootte een hazelaartak zijn hoed af. Hij brak de tak af en nam hem mee naar huis. Hij gaf de geschenken aan de stiefzusters, en aan Assepoester gaf hij het hazelaartakje.

Zij bedankte hem, ging naar het graf van haar moeder, plantte de tak daar en begoot hem met haar tranen. Het takje groeide uit tot een prachtige boom. Drie maal per dag ging Assepoester naar de boom om te huilen en te bidden, en telkens kwam er een witte vogel op een tak zitten; vroeg zij om iets, dan liet de vogel het voor haar vallen.

Kort daarop kondigde de koning een groot feest aan dat drie dagen zou duren. Alle jonge vrouwen van het land werden uitgenodigd, opdat de kroonprins een bruid zou kunnen kiezen. Toen de stiefzusters hoorden dat ook zij waren uitgenodigd, waren zij buiten zichzelf van vreugde.

Zij riepen Assepoester en zeiden: „Kam ons haar, poets onze schoenen, maak onze gespen vast – wij gaan naar het koninklijk bal.” Assepoester gehoorzaamde, hoewel de tranen over haar wangen liepen, want ook zij verlangde ernaar te gaan. Zij smeekte haar stiefmoeder om toestemming.

„Jij? Zoals je eruitziet? Onder het vuil en de as? Je hebt geen japon, geen schoenen – hoe zou je kunnen dansen?”

Maar toen Assepoester bleef smeken, zei de vrouw ten slotte:

„Ik heb een schaal linzen in de as gestrooid. Als je die binnen twee uur kunt uitzoeken, mag je mee.”

Assepoester glipte de tuin in en riep:

„Tamme duiven, witte tortelduiven en alle vogels van de lucht, komt en helpt mij de linzen rapen:

de goede in het potje, de slechte in jullie krop.”

Twee witte duiven vlogen naar het keukenraam, toen de tortelduiven, en ten slotte alle vogels van de hemel, fladderend en bedrijvig. Zij streken neer tussen de as – pik, pik, pik – tot iedere goede linze in de schaal lag. Nog geen uur later was het werk gedaan en vlogen de vogels weg.

Assepoester bracht de schaal naar haar stiefmoeder, in de veronderstelling dat de belofte zou worden gehouden. Maar de vrouw zei:

„Nee, Assepoester. Je hebt geen japon en je kunt niet dansen. Iedereen zou je uitlachen.”

Toen het meisje begon te huilen, voegde de stiefmoeder eraan toe:

„Als je nog twee schalen linzen binnen één uur kunt uitzoeken, dan mag je mee.”

Zij geloofde dat het onmogelijk was. Maar Assepoester riep opnieuw de vogels, en opnieuw kwamen zij – pik, pik, pik – tot beide schalen in een half uur waren gevuld. Toch zei de stiefmoeder:

„Het heeft geen zin. Je gaat niet mee. Je hebt geen behoorlijke kleren en je kunt niet dansen. Je zou ons alleen maar te schande maken.”

En zij vertrok met haar twee hoogmoedige dochters.

Alleen in huis ging Assepoester naar het graf van haar moeder onder de hazelaar en fluisterde:

„Hazelaar, schud je bladerkroon en laat goud en zilver op mij neerregenen.”

Onmiddellijk liet de witte vogel een japon vallen, geborduurd met zilver en goud, en een paar muiltjes afgezet met zijde en zilver. Zij kleeedde zich snel aan en spoedde zich naar het paleis.

Haar stiefmoeder en stiefzusters herkenden haar niet. Toen zij haar zo schitterend gekleed zagen, meenden zij dat zij een buitenlandse prinses was. Geen moment kwamen zij op de gedachte dat het Assepoester kon zijn, die zij in de keuken waanden, vuil en bezig met linzen sorteren.

De prins begroette haar, nam haar bij de hand en danste met haar.

Hij wilde met niemand anders dansen. Telkens wanneer een ander meisje naderde, zei hij: „Zij is mijn danspartner.”

Bij het vallen van de avond wilde Assepoester naar huis terugkeren. De prins zei: „Laat mij u vergezellen,” verlangend te weten waar zij woonde. Maar zij ontglipte hem en sprong in het duivenhuis.

Toen de vader van de prins kwam, hoorde hij dat de geheimzinnige jonkvrouw zich daarin had verborgen. De oude man vroeg zich af of het Assepoester kon zijn. Hij liet het duivenhuis openbreken – maar het was leeg.

Thuis vonden zij Assepoester bij de haard, in haar vuile kleren, met een lampje naast zich. Zij was achter het duivenhuis langs gerend, naar de hazelaar gevlogen, had de mooie kleren aan de vogel teruggegeven en was in de keuken teruggeslopen.

De volgende dag, toen de familie opnieuw naar het feest was vertrokken, ging Assepoester naar de hazelaar en herhaalde:

„Hazelaar, schud je bladerkroon en laat goud en zilver op mij neerregenen.”

De vogel zond haar een japon die nog prachtiger was dan die van de vorige dag. Toen Assepoester in zulke luister in het paleis verscheen, verstomde iedereen van haar schoonheid. De zoon des konings, die met ongeduld op haar had gewacht, nam onmiddellijk haar hand en danste alleen met haar. Telkens wanneer een andere jongedame hem naderde, antwoordde hij eenvoudig:

„Zij is mijn danspartner.”

Toen de avond viel en Assepoester naar huis wilde terugkeren, volgde de prins haar, hopend te zien waar zij woonde. Maar zij ontglipte hem met een plotselinge sprong en verdween in de tuin achter het huis. In die tuin stond een hoge perenboom, zwaar van glanzend fruit.

Met de behendigheid van een eekhoorn klom zij in de hoogste takken, en de prins verloor haar uit het oog. Toen Assepoesters vader thuiskwam, zei de prins tegen hem:

„De vreemde jonkvrouw is mij opnieuw ontkomen; ik meen dat zij in uw perenboom is geklommen.”

De vader vroeg zich af of het Assepoester kon zijn. Hij nam een bijl en velde de boom, maar er werd niemand in de takken gevonden. En toen zij de keuken binnenkwamen, zat zij daar in de as, in haar grijze jakje zoals altijd. Zij was aan de andere kant van de boom omlaag gegleden, naar de hazelaar bij het graf van haar moeder gerend om de prachtige japon terug te geven, en had zich snel weer in haar dagelijkse kleren gestoken.

De derde dag, zodra de familie was vertrokken, keerde Assepoester terug naar het graf van haar moeder en fluisterde:

„Hazelaar, schud je groene bladeren en laat zilver en goud op mij neerregenen.”

De vogel liet een japon op haar vallen die nog schitterender was dan alle voorgaande, samen met muiltjes van puur goud. Toen zij het paleis betrad, hielden allen de adem in, want haar schoonheid overtrof alles wat zij zich hadden kunnen voorstellen. De prins danste opnieuw alleen met haar en zei tegen iedereen:

„Zij is mijn danspartner.”

Bij het vallen van de avond glipte zij weg, en hoewel de prins haar probeerde te volgen, rende zij zo snel dat hij haar niet kon inhalen. Maar ditmaal had hij een valstrik voorbereid: hij had de paleistrappen laten bestrijken met pek. Terwijl Assepoester vluchtte, bleef haar linkergouden muiltje aan een trede plakken.

De prins raapte het op en bewonderde de kleine vorm en fijne bewerking.

De volgende morgen ging hij naar het huis en verklaarde:

„Mijn vrouw zal degene zijn wier voet in deze schoen past.”

De stiefzusters waren verheugd, want zij meenden dat hun voeten mooi genoeg waren.

De oudste zuster ging met haar moeder naar haar kamer om de schoen te passen, maar zij kon haar grote teen niet binnen krijgen. Haar moeder reikte haar een mes aan en fluisterde:

„Snij je teen af. Als je koningin bent, hoef je nooit meer te lopen.”

Het meisje deed het, wrong haar voet in de schoen en, haar pijn verbergend, vertoonde zich aan de prins. Hij zette haar op zijn paard en reed met haar weg. Maar toen zij langs de hazelaar kwamen, riepen twee witte duiven die op de takken zaten:

„Roekoe, roekoe, bloed zit in de schoen. De schoen is niet van haar – de ware bruid is nog thuis.”